

**BISDOM
ROTTERDAM**

**Homilie bisschop Van den Hende
Kerstnachtmis, HH. Laurentius en Elisabeth Kathedraal, Rotterdam
24 december 2025**

Jesaja 9, 1-3.5-6

Titus 2, 11-14

Lucas 2, 1-14

Broeders en zusters, ik ben blij dat u vandaag met zovelen gekomen bent om de kerstnacht te vieren. Aan het begin van de avond was hier al een viering met kinderen en hun families. Daarna was de kerk gevuld met katholieken uit Kroatië, die hier in de stad en omgeving hun eigen parochie hebben. En nu bent u hier.

Het is een groot voorrecht om samen Kerst te vieren. We doen dat hier in een prachtige kathedraal. Met stevige muren en een dak erop. Maar op veel plaatsen elders in de wereld wordt op deze avond Kerstmis gevierd onder hele andere omstandigheden. Op plaatsen waar misschien oorlog is en waar alles zo'n beetje kapotgeschoten is. Om dan tussen de puinhopen toch het kerstfeest te vieren. Er zijn mensen die in armoede leven of die te maken hebben met overstromingen. Ook zij vieren vanavond het kerstfeest. En veel christenen die omwille van hun geloof in Jezus worden vervolgd en onderdrukt, komen met gevaar voor eigen leven tezamen om te bidden en te zingen.

Als je dat bedenkt, broeders en zusters, is het indrukwekkend dat in zoveel verschillende omstandigheden mensen met zoveel verschillende levenssituaties toch samen het kerstfeest mogen vieren. En wat dachten we van vluchtelingen die ver van eigen huis vaak nog helemaal niet op de bestemming zijn waar ze welkom zijn. Ook zij vieren het kerstfeest, de geboorte van God in deze wereld.

Wij doen dat hier misschien wel in een betrekkelijke rust. Hoewel er in ons land soms veel partijschappen zijn en tegenstellingen. Wij vieren het kerstfeest in betrekkelijke vrede.

Weet u wat mij opvalt wanneer het gaat over de vrede van Christus? Dat mensen die in oorlogsgebieden leven misschien nog wel meer intens het kerstfeest gedenken. Juist omdat ze zo verlangend uitzien naar eindelijk vrede en verzoening. En mensen die geen dak boven hun hoofd hebben die kunnen zich maar al te goed indenken hoe Maria en Jozef voor een dichte deur kwamen en dat het Kind geboren werd op een erbarmelijke plek, in een stal.

Als we al romantisch denken over het kerstfeest, dan kunnen misschien al die verschillende omstandigheden die vanavond op veel plaatsen aan de orde zijn ons wat temperen. Want het gaat niet alleen maar om kaarsjes en kerstbrood. Het gaat er op de eerste plaats om dat God is mens geworden in de werkelijkheid waarin wij leven.

Als je oppervlakkig luistert naar het kerstevangelie, dat ons zo bekend is dat je het misschien met de ogen dicht wel kunt dromen, dan is er alle reden om deze warme sfeer vast te houden en het daartoe te beperken. Maar tussen de regels door en in niet mis te verstane woorden kunnen we ook in het kerstevangelie al de realiteit van onze wereld horen en beluisteren. Die wereld is vaak hard. Die wereld is vaak onbarmhartig en kent veel ellende.

Het Kind werd geboren in een stal, omdat er geen plaats was in het gastenverblijf. Vroeger vertaalden we dat met herberg, maar de nieuwe vertaling zegt: gastenverblijf. Je kunt er zo overheen lezen. Maar het zegt iets over de omstandigheden waarin dat Kind Jezus in onze rauwe wereld ter wereld kwam. En wat dacht u van de herders? Die waren in de samenleving van toen eerder randfiguren dan gewaardeerde burgers. Ze hadden een ruw leven, ze waren altijd buiten de stad met de schapen op tocht. En ze beschermden de schapen desnoods met hun eigen leven tegen aanvallen van een wolf of een ander roofdier. En juist die randfiguren, die herders, mogen als eersten horen dat God is mens geworden.

De herders komen in beweging om het Kind te gaan zoeken en vereren. Ze kwamen in beweging op uitnodiging van de engel. Maar we mogen niet vergeten dat God zelf als eerste in beweging is gekomen. Hij wilde niet ver weg blijven en onbekend, niet onzichtbaar, ver van ons verwijderd. Maar Hij heeft ervoor gekozen om in ons midden mens te worden, in alles aan ons gelijk, behalve in de zonde.

Dat God mens wordt, is al een hele daad van nederigheid. Als Hij ook onder erbarmelijke omstandigheden moet leven, dan is dat dubbel. En bedenkt u, uiteindelijk zal Jezus die met ons het leven wil delen door mensenhanden sterven aan het kruis. De kerkvaders zeggen wel, de theologen van de eerste eeuw, dat het hout van het kruis en het hout van de kribbe van meet af aan met elkaar verbonden zijn. En werd het Kind in doeken gewikkeld, omdat het koud was, strak in doeken gewikkeld, zo wordt de Heer na zijn dood aan het kruis in een lijkwade gewikkeld voor Hij in het graf wordt gelegd.

Broeders en zusters, wij vieren feest en dat is terecht. Want God is mens geworden. Maar laten we het niet meteen romantisch maken en alleen maar de warme kant ervan zien. Het is bijzonder dat juist mensen die verdrukt worden, die hun leven niet veilig zijn omwille van hun geloof vaak veel meer geraakt worden door die daad van nederigheid van God. Hij komt nota bene naast ons staan. God schaamt zich niet om vluchteling met de vluchtelingen te zijn. En God aarzelt niet om ons tegemoet te komen als we arm zijn en ziek.

Wij mensen zijn heel anders. We hebben onze goeie buien, maar we maken vaak ook onze eigen selecties. En is onze liefde voor de naaste, echt een daad van liefde of toch vaak ook een berekende daad of uit fatsoen?

Dat u hier bent, broeders en zusters, in verbondenheid met de hele wereld die het kerstfeest viert onder zeer verschillende omstandigheden, maakt ons tot één gemeenschap. Want Gods liefde gaat uit naar ieder mens. God maakt geen selectie waar het gaat om zijn liefde en trouw. Maar Hij vraagt wel dat wij van onze kant ook zijn liefde herkennen. We weten, het is meer dan 2000 jaar geleden dat God is mens geworden en het kerstfeest is misschien vaak al heel gewoon. Op het eind van het jaar komt het altijd wel weer terug. Maar dat God mens wordt, dat Hij naast ons komt staan en dat we God kunnen herkennen in Christus' aangezicht, zijn barmhartigheid, en dat we zijn woorden, zijn liefde horen doorklinken, dat wordt nooit normaal. Want het blijft altijd uniek, dat God ons zozeer heeft liefgehad (Johannes 3, 16).

Misschien zouden we er toch ook een bijzonder kerstfeest van kunnen maken als we heel bewust in dit jaar ons hart nog meer openen voor de boodschap van het kerstevangelie. U weet mogelijk dat de wereldwijde de Kerk een Heilig Jaar viert dat nog door paus Franciscus is begonnen. Binnenkort wordt het afgesloten door paus Leo. Een Heilig Jaar met als thema: pelgrims van hoop.

De paus zegt: waar halen wij in onze tijd de hoop vandaan? Veel mensen zijn somber en laten zich ontmoedigen door wat ze zien en wat ze horen. En veel mensen zijn ronduit het slachtoffer van onrecht, egoïsme en geweld. Waar blijft dan de hoop die ons toekomst

geeft? Nu, broeders en zusters, die hoop is niet zozeer een programma. Die hoop is niet zozeer een 'plan de campagne' en heeft ook niets te maken met onze eigen behoefte aan regie. Maar het is de persoon van Jezus zelf die die hoop is.

Als er iemand om ons denkt dan is het de Heer wel. Als er iemand in liefde naar ons kijkt met barmhartigheid en die ons beter kent dan wij onszelf kennen, dan is het de Heer die is mens geworden. Hij kent ons leven en ieder van ons. Dat moet je niet als een bedreiging zien alsof een camera van 2000 jaar geleden je voortdurend in de gaten houdt, of als een deurbel die alle pakjes voor de deur kan waarnemen voordat je ze durft aan te pakken. Nee, God kijkt met liefde en Hij kijkt met zijn hart.

Wat zal het een bijzonder kersfeest zijn als wij die hoop van Christus verstaan. Dat is iets anders dan optimisme. Zo van, ach, ik sla me er wel doorheen. Het is ook iets anders dan koppigheid, van mij krijgen ze niet klein. Misschien moeten we juist wel klein worden. En mogen we zeggen: Heer, U heeft ons lief. Maak ons hart open om uw liefde te leren kennen en die met elkaar te delen.

Lang geleden was ik bij een kerstdiner. Er waren ook mensen bij die niet zo met het kerstfeest verbonden waren, maar lekker eten wie kan daartegen zijn? En die zeiden op een gegeven moment bij de tweede gang die zo lekker smaakte: what could Jesus do more? Met andere woorden: we hebben toch alles, het gaat toch goed? Waar hebben we Jezus voor nodig? Wat wilt u toch met God die we niet kunnen zien en die we niet kunnen aanraken?

Maar als wij zo kijken naar ons geloof, als wij zo kijken naar de persoon van Christus, dan gaan we afwachten, kijken wat Hij allemaal voor ons gaat doen. En wat kan Hij nog meer? En dan komen wij met onze verlanglijst die heel ernstig is: vrede, veiligheid, gemeenschapszin, vergeving, barmhartigheid en liefde. Maar als we gaan afwachten, wordt het kerstevangelie in één keer weer teruggeplaatst in de tijd en heeft het niets te maken met de werkelijkheid waarin wij nu leven.

Eigenlijk vraagt de Heer dat ook wij in beweging komen. Hij heeft de eerste beweging naar ons gemaakt. En de herders kwamen in beweging om het Kind te zien. Kunnen wij in deze kerstnacht ook die beweging maken door ons hart te openen en niet achterover te leunen? Door ons hart te openen en de consequenties te zien dat Gods liefde beantwoord moet worden? Het is onze roeping om de Heer te herkennen in zijn liefde en die liefde te ontvangen en met anderen te delen.

Het zal me benieuwen wanneer God een einde maakt aan oorlog, zullen mensen zeggen. Ik ben benieuwd wanneer God alle mensen te eten geeft. En ik wacht maar af tot iedereen gelukkig is en erkend wordt. Maar ligt daar niet een taak voor ons, als we hebben geleerd van de Heer hoe waardevol ieder mens is? We zijn allemaal geschapen naar zijn beeld en gelijkenis. Zouden we dan aangeraakt door de Heer in beweging kunnen komen om juist in onze wereld als christenen het verschil te maken?

Misschien denkt u: we zijn maar een klein groepje en het lijkt wel eens alsof we in West-Europa steeds kleiner worden. Maar er zijn ook nieuwe groeimogelijkheden. Jonge generaties sluiten opnieuw aan. En weet u verbonden met de wereldwijde Kerk die in heel veel omstandigheden het kerstfeest op dit moment viert.

Als wij nu eens als netwerk van liefde niet zouden weggijken als er onrecht is. Als wij als netwerk van liefde nou eens haat en strijd met woorden van liefde en geduld zouden beteugelen. En als wij zouden delen van wat de Heer ons gegeven heeft. Dan weet ik zeker dat onze wereld er anders uitziet.

We kunnen het niet op eigen gelegenheid, als je maar genoeg organiseert en je maar genoeg inspant dan komt het vanzelf goed. Nee, dan vergeten we dat de Heer juist de sleutel tot die vrede en die veiligheid is. En ons geloof helpt ons om in het visioen van de Heer vertrouwen te hebben.

Mogen wij dit kerstfeest opnieuw als een uitnodiging zien van de Heer aan ieder van ons om zijn liefde aan te nemen en zijn liefde door te geven, zijn barmhartigheid te verstaan en zelf ook barmhartig te worden. De nederigheid van God te waarderen en ook zelf ons niet groter te maken dan wij zijn. Misschien kan dan in onze woorden en onze daden het gezicht van de Heer voor anderen herkenbaar worden. En lopen we niet in de weg als mensen de Heer zoeken en Christus op het spoor komen.

Ik ben blij dat u hier bent, en ik hoop dat u dit kerstfeest als pelgrims van hoop tot een bijzonder kerstfeest wilt maken. Met de Heer in het centrum van uw leven, in het centrum van uw denken en doen. Met het evangelie van Gods liefde als uitgangspunt en als toekomstideaal. Dan mogen we zeggen dat het een zalig kerstfeest is met de Heer die ons eindelijk in beweging krijgt om Hem te volgen en Hem te dienen en zo gelukkig te worden. Amen.